

:BOMBA!

El amago arancelario
es un desvío de atención,
pues quiere evitar míster Trump
hospedaje carcelario

K'iintsil

Lunes 28 de julio de 2025

CAMPECHE · YUCATÁN · QUINTANA ROO · AÑO 11 · NÚMERO 2529 · www.lajornadamaya.mx

Lalaj winale', yóok'olal tecnologiae', kuxu'upul kex u jo'ojaatsil náajal ich mexicoil najo'ob: xaak'al

Efe / p 19
Oochel Fernando Eloy

Ichil mexicoil najo'obe' ku bo'ota'al 7 mil 714 pesos (kex 416 dólares) ti'al u k'a'abéetkunsa'l Tecnologías de la Información y Comunicación (TIC). Le je'ela' ku chíikbesik kex u 19% ti' tuláakal xuup ku beeta'al, beey úuchik u ya'alal le sábado máanika', ti' jump'éel xaak'al beeta'ab tumen u mola'ayil The Competitive Intelligence Unit (CIU).

Ichil xuup ku beeta'ale', táaka'an u ma'anlal smartphones yéetel computadoras, ba'ale' beyxan u bo'olil Internet, u plataformasil

streaming yéetel uláak' nu'ukulo'ob ku conectarta'al je'el bix relojes inteligentes.

"Tecnología ts'o'ok u jelbesik bix u máan kuxtal bejla'e, tumen jach k'a'anán (...) le bix ts'o'ok u k'éexel xuup ku chíikbesik xan bix u k'éexel xuup ku beetik baatsilo'ob, tumen taak'in ku xu'upul ti'al tecnologiae' chan nono", a'alab tu xaak'alil The CIU.

Ichil u jaatsil ba'axo'ob ku maas chíikpajal ku yúuchul xuup yóok'olal tecnologiae' ti' yaan: u ma'anlal Internet fijo, tumen lalaj winale' u promedioil xuup ku beeta'al

yóok'olale' ku chukik 544 pesos (kex 27,2 dólares), tu paache' ti' yaan u plataformasil streaming (SVOD), ku tojoltik kex 316 pesos (60li' 15,8 dólares) ti' cada jump'éel naj, ts'o'oke' yéetel le beyka'ajo' ku yantal kex ka'ap'éel servicios de beyo'.

Yóok'olal servicio móvil, le jach táaj k'a'abeto', je'el bix smartphones, ku beetik u xu'upul 140 pesos (kex 7 dólares) lalaj winal.

Xaak'al beeta'abe' tu ye'esaj u promedioil xuup ku yantal yóok'olal jump'éel túumben smartphone, tu

yáax óoxp'éel winalo'ob ti' u ja'abil 2025 tu chukaj 4 mil 627 pesos (60li' 231,3 dólares), ts'o'oke' le beyka'ajo' ku xu'upul óoli' lalaj 25.8 winalo'ob.

Walkil lajupn'éel ja'abo'obe', a'alab te'el xaak'alo', xuupe' ku chukik 2 mil 600 pesos (kex 130 dólares), le beetik ku yila'ale' ya'abchaj u 78%, tumen káaj u k'a'abéetkunsa'ab uláak' ba'alo'ob je'el bix cámaras profesionales, accesos biométricos, u consolasil báaxal, kúuchilo'ob ti'ál náaysaj óol, kaambal, meyaj, u nu'ukulil u nu'ukta'al taak'in, ichil uláak' ba'alo'ob.